

Освітній компонент «Безпека життєдіяльності з основами охорони праці»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр

2 курсу на 2022-2023 н.р.

спеціальність **014 Середня освіта (Природничі науки)**

освітня програма «Середня освіта (Природничі науки)»

Семестр – 3.

Кількість кредитів – 3.

3 курсу на 2022-2023 н.р.

спеціальність **014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**

освітня програма «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)»

Семестр – 6.

Кількість кредитів – 3.

2 курсу на 2022-2023 н.р.

спеціальність **028 Менеджмент соціокультурної діяльності**

освітня програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Семестр – 3.

Кількість кредитів – 1,5.

2 курсу, 2 р.н. на 2022-2023 н.р.

спеціальність **029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа**

освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»

Семестр – 4.

Кількість кредитів – 3.

4 курсу на 2022-2023 н.р.

спеціальність **029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа**

освітня програма «Документознавство та інформаційна діяльність»

Семестр – 8.

Кількість кредитів – 3.

2 курсу на 2022-2023 н.р.

спеціальність **053 «Психологія»**

освітня програма «Психологія»

Семестр – 4.

Кількість кредитів – 3.

2 курсу на 2022-2023 н.р.

спеціальність **053 «Психологія»**

освітня програма «Практична психологія»

Семестр – 4.

Кількість кредитів – 3.

4 курсу на 2022-2023 н.р.

спеціальність **053 Психологія**

освітня програма «Психологія»

Семестр – 8.

Кількість кредитів – 3.

4 курсу на 2022-2023 н.р.

спеціальність **053 Психологія**

освітня програма «Практична психологія»

Семестр – 8.

Кількість кредитів – 3.

2 курсу на 2022-2023 н.р.

спеціальність **091 «Біологія»**

освітня програма «Біологія»

Семестр – 3.

Кількість кредитів – 3.

1 курсу на 2022-2023 н.р.
спеціальність **227 Фізична терапія, ерготерапія**
освітня програма «Фізична терапія»

Семестр – 2.

Кількість кредитів – 3.

2 курсу на 2022-2023 н.р.
спеціальність **231 Соціальна робота**
освітня програма «Соціальна робота»

Семестр – 4.

Кількість кредитів – 3.

4 курсу на 2022-2023 н.р.
спеціальність **231 Соціальна робота**
освітня програма «Соціальна робота»

Семестр – 7.

Кількість кредитів – 3.

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальнотехнічних наук, технологій та цивільної безпеки РДГУ Шевчук Олена Анатоліївна

Анотація освітнього компоненту «БЖД з ООП»

Мета викладання освітнього компоненту «Безпека життєдіяльності з основами охорони праці («БЖД з ООП») – формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо розуміння базових основ безпечного взаємозв'язку людини з життєвим середовищем, які враховують психофізіологічні особливості людини й процеси, що відбуваються в навколишньому середовищі для здатності захисту особистості, суспільства, держави, людства; розвиток умінь й навичок щодо запобігання та ліквідації небезпечних ситуацій, захисту людей від негативної дії навколишнього середовища; забезпечення здобувачів вищої освіти відповідними сучасним вимогам знаннями про загальні закономірності виникнення й розвиток небезпек надзвичайних ситуацій, небезпечних ситуацій, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини; розвиток умінь та навичок оцінки, аналізу та упередження ризикових ситуацій у побуті, на виробництві, у повсякденному житті, у процесі професійної діяльності; вивчення науково-теоретичних основ охорони праці щодо запобігання травматизму і професійних захворювань, попередження аварійних ситуацій, підвищення продуктивності праці та формування у майбутніх фахівців системи знань щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці, збереження здоров'я та працездатності.

Основні завдання вивчення освітнього компоненту (у подальшому ОК) «БЖД з ООП»: поглибити знання здобувачів вищої освіти щодо правил техніки безпеки, безпечної поведінки, упередженого ставлення до власного життя та здоров'я на робочих місцях, у побуті; сприяти розвитку навичок створення моделі безпеки людини у різних надзвичайних, небезпечних ситуаціях, захисту від негативних чинників навколишнього середовища; навчити здобувачів вищої освіти вирішувати інженерно-технічне (запобігання небезпечним подіям під час трудового процесу) та соціальне завдання основ охорони праці (захист працівника та його прав щодо відшкодування матеріальної і соціальної шкоди у результаті нещасного випадку чи роботи у несприятливих умовах); засвоїти загальні питання, правові й організаційні основи охорони праці, що базуються на системі організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних, законодавчих заходів та засобів збереження життя та здоров'я; формувати систему знань, умінь та навичок щодо державного управління охороною праці, нагляду, громадського контролю за охороною праці, профілактики травматизму, професійних захворювань, пожежної профілактики на робочих місцях й об'єктах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти за спеціальності **014 «Середня освіта (Природничі науки)»** РДГУ повинні набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

КК. Здатність розв'язувати складні специфічні проблеми та практичні завдання в галузі природничої освіти, що передбачають застосування теорій та методів педагогічних та природничих наук, і характеризується комплексністю та мінливістю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) загальноосвітній школі.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Готовність працювати автономно та в команді, керувати групою, проявляти ініціативу і творчий підхід.

ЗК12. Здатність і готовність до безпечної здоров'язбережувальної діяльності та застосуванню набутого досвіду для збереження власного здоров'я та здоров'я інших.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК11. Здатність безпечно проведення навчально дослідницької діяльності з природничих наук у лабораторних та природних умовах.

СК13. Здатність забезпечити безпеку життя і збереження здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

СК15. Здатність до самовдосконалення, саморозвитку та самореалізації у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН13. Знає основи безпеки життєдіяльності, безпечно використання обладнання кабінету фізики, лабораторій біології та хімії.

ПРН14. Вміє вчитися впродовж життя, самоудосконалювати здобуті під час навчання фахові компетентності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти за спеціальності **014 «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)»** РДГУ повинні набути таких компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність до навчання і самовдосконалення упродовж життя.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 10. Визнання морально-етичних аспектів професійної діяльності і необхідності інтелектуальної чесності, а також здатність забезпечити безпеку життєдіяльності та біобезпеку.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК17. Здатність розкривати сутність здорового способу життя й застосовувати базові знання для обрання ефективних шляхів і способів збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини.

Програмні результати:

ПРН 4. Застосовувати знання положень біоетики і принципу подвійного використання результатів для створення безпечних умов праці.

ПРН 22. Самостійно організовувати процес навчання упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання предметні компетентності.

ПРН 23. Уміти зрозуміло і недвозначно донести власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 25. Ефективно взаємодіяти одноосібно, у складі команди, в мультидисциплінарному оточенні, дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти за спеціальності **028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»** РДГУ повинні набути таких компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 26. Здатність діяти соціально відповідально.

Програмні результати навчання:

ПР 4. Здійснювати практичну діяльність відповідно до чинного законодавства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Документознавство та інформаційна діяльність» здобувачі вищої освіти **2 курсу**, 2 р.н. за спеціальності **029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»** РДГУ повинні набути таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

РН 19. Дотримуватися і реалізовувати основні засади охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Документознавство та інформаційна діяльність» здобувачі вищої освіти **4 курсу** за спеціальності **029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»** РДГУ повинні набути таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 10. Навики здійснення безпечної діяльності.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах **результатів навчання**:

РН6. Знати, розуміти та застосовувати в практичній діяльності законодавчі та галузеві нормативні документи.

РН19. Дотримуватися і реалізовувати основні засади охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Психологія» здобувачі вищої освіти **2 курсу**, за спеціальності **053 «Психологія»** РДГУ повинні набути таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою як усно, так і письмово, поважати різноманітності та мультикультурності.

Програмні результати навчання:

ПР 02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Практична психологія» здобувачі вищої освіти **2 курсу**, за спеціальності **053 «Практична психологія»** РДГУ повинні набути таких

компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 12. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою як усно, так і письмово, поважати різноманітності та мультикультурності.

Програмні результати навчання:

ПР 02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Психологія» здобувачі вищої освіти **4 курсу**, за спеціальності **053 «Психологія»** РДГУ повинні набути таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання:

ПР 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Психологія» здобувачі вищої освіти **4 курсу**, за спеціальності **053 «Практична психологія»** РДГУ повинні набути таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. **ПР18.** Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Біологія» здобувачі вищої освіти **2 курсу**, 2 р.н. за спеціальності **091 «Біологія»** РДГУ повинні набути таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Програмні результати навчання:

ПРН09. Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Фізична терапія» здобувачі вищої освіти **1 курсу**, за спеціальності **227 Фізична терапія, ерготерапія** РДГУ повинні набути таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Соціальна робота» здобувачі вищої освіти **2 курсу**, за спеціальності **231 Соціальна робота** РДГУ повинні набути таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Соціальна робота» здобувачі вищої освіти **4 курсу**, за спеціальності **231 Соціальна робота** РДГУ повинні набути таких **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Програмні результати навчання:

ПРН16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

У результаті вивчення ОК здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- основні принципи формування безпечної життєдіяльності людини, безпечних умов праці та відпочинку;

- номенклатуру та таксономію зовнішніх та внутрішніх небезпек їх джерела, характер дій, можливі наслідки;

- характеристику природних, техногенних, соціально-політичних небезпек, методи виявлення та ідентифікації їх вражаючих чинників і одиниці виміру;

- вплив психофізіологічних особливостей людини на формування її безпеки;

- методи виявлення шкідливих та небезпечних чинників;

- класифікацію і нормування шкідливих та небезпечних чинників, що негативно впливають на життя, здоров'я, життєдіяльність, працездатність людини;

- основи організації та технології надання першої невідкладної допомоги у результаті нещасного випадку;

- комплекс заходів з регулювання безпеки, запобігання та організації дій щодо усунення їх негативних наслідків;

- принципи забезпечення індивідуальної та колективної безпеки;

- законодавчі акти та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності, основ охорони праці людини;

- правову регламентацію структури і режимів діяльності органів управління охорони праці;

- основні методи збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу;

вміти:

- визначати існуючі проблеми з безпеки, захисту, охорони праці;

- ідентифікувати тип ситуації та оцінювати рівень небезпеки за допомогою сучасних методів;

- самостійно приймати рішення про вжиття термінових заходів у разі виникнення небезпечних ситуацій;

- забезпечити особисту та колективну безпеку в небезпечних ситуаціях;

- розробляти і впроваджувати систему заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я, покращення працездатності людини;
- уникати, попереджати, запобігати виникненню небезпечних ситуацій, що сприяють травмуванню виробничого і не виробничого характеру;
- визначити психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки;
- організовувати та надавати першу невідкладну допомогу потерпілим у надзвичайних, небезпечних ситуаціях, здійснювати самодопомогу;
- визначити вимоги законодавчих актів щодо особистої та колективної відповідальності;
- обґрунтовувати вибір безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності);
- ефективно виконувати функції, обов'язки і повноваження з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;
- проводити заходи з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності;
- проводити навчання та перевірку знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу, угруповання);
- впроваджувати безпечні технології, здійснювати вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування та організацію робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

Перелік тем:

1. Предмет, завдання, мета освітнього компоненту «БЖД з ООП». Принципи безпечного існування людини. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.
2. Загальні питання основ охорони праці.
3. Організація і управління безпекою життєдіяльності та основ охорони праці.
4. Державне управління, нагляд і громадський контроль за охороною праці. Розслідування нещасних випадків.
5. Психологічна надійність людини. Основи фізіології та гігієни праці.
6. Небезпеки людини в сфері проживання (побутові; транспортні та соціально-політичні).
7. Електробезпека та пожежна безпека.
8. Безпека життєдіяльності людини в умовах надзвичайних ситуацій. Основні принципи і способи захисту населення у надзвичайних ситуаціях.
9. Повітря робочої зони.
10. Шкідливі речовини, радіаційна безпека, шум, інфразвук, ультразвук, вібрація.
11. Освітлення виробничих приміщень. Електромагнітні поля та випромінювання оптичного і радіочастотного діапазону
12. Надання першої домедичної допомоги у надзвичайних ситуаціях.

Електронні ресурси:

1. Авторський сайт Шевчук Олени Анатоліївни. Режим доступу: <http://sites.google.com/site/kabinebtzd/>.
2. Інноваційні форми, методи і технології навчання. Режим доступу: <http://invnz.blogspot.com/>.
3. Хімічна безпека. Довідник рятувальника. Режим доступу: https://nuozu.edu.ua/images/Novosti/18_03_22-25.pdf?fbclid=IwAR1UD4IG3TPP4tFbJo_7tefNJXAUDm8OCxoHh3SEVv6pw5dmDS04Jb0t8o